

Саветодавна комисија за људска права

ТСС зграда Д-12, седиште мисије УНМИК-а, Приштина, Косово, електронска пошта hrap-unmik@un.org, телефон +381 (0)38 504 604 локал 5182

МИШЉЕЊЕ

Датум усвајања: 22. август 2012. године

Предмет бр. 15/08

Мирослав МИХАЈЛОВИЋ

против

УНМИК-а

Саветодавна комисија за људска права, на заседању одржаном 22. августа 2012. године,
уз присуство следећих чланова:

г. Пола ЛЕМЕНСА, председавајућег
гђе Кристин ЧИНКИН

Уз помоћ

г. Андреја АНТОНОВА, извршног службеника

Након што је забележила повлачење г. Марека Новицког са заседања на случају у складу са Правилем 12 Пословника,

Узевши у обзир изнад поменути жалбу, уложену сагласно члану 1.2 измењене и допуњене Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, од 23. марта 2006. године о оснивању Саветодавне комисије за људска права,

Након већања, доноси следеће одлуке:

I. ПОСТУПАК ПРЕД КОМИСИЈОМ

1. Жалба је уложена пред Комисијом 12. јуна 2008. године и уписана је истог дана.
2. Комисија је 21. јула 2008. године по питању жалбе затражила додатне информације и документацију од жалиоца. Одговор је примљен 10. септембра 2008. године.
3. Комисија је 29. октобра 2008. године затражила информације и документа у вези са жалбом од Косовске агенције за имовину (КАИ). Одговор је добијен 19.

ноембра 2008. Одговор КАИ је послат жалиоцу 2. децембра 2008. како би се добиле његове примедбе, а затим поново 2. фебруара 2009. године. Комисија је примила одговор жалиоца 8. јуна 2009. године.

4. Дана 24. септембра 2009. године, Комисија је проследила предмет Специјалном представнику Генералног секретара (СПГС) како би добила примедбе УНМИК-а на прихватљивост и меритум жалбе. СПГС је одговорио писмом датираним на 14. октобар 2009. Дана 24. новембра 2009. године, одговор СПГС-а прослеђен је жалиоцу ради примедби.
5. Писмо датирано на 15. јун 2010. године послато је жалиоцу, у коме је он поново позван да достави додатне информације и примедбе на предмет. Комисија је примила одговор жалиоца 13. септембра 2010.
6. Дана 16. децембра 2010. године, Комисија је прогласила жалбу прихватљивом.
7. Дана 20. децембра 2010. године, Комисија је обавестила СПГС о одлуци и затражила примедбе УНМИК-а на меритум предмета. Дана 20. јануара 2011. године, СПГС је доставио УНМИК-ов одговор.
8. Дана 16. марта 2011. године, Комисија је проследила примедбе СПГС-а жалиоцу и позвала га да поднесе додатне примедбе ако то жели. Дана 19. октобра 2011. године, Комисија је поново проследила примедбе СПГС-а жалиоцу и позвала га да достави додатне примедбе. Међутим, није добијен никакав одговор.

II. ЧИЊЕНИЦЕ

9. Жалилац је бивши становник Косова, са тренутним пребивалиштем на територији уже Србије. Власник је куће у Призрену Жалилац наводи да је, од када је напустио Косово из безбедносних разлога, у његову кућу незаконито усељено треће лице.
10. Дана 1. јула 2002. године, жалилац је поднео захтев Комисији за стамбене и имовинске захтеве (КСИЗ) Дирекције за стамбена и имовинска питања (ДСИП) за повраћај власништва над својом кућом. Дана 18. јуна 2004. године, КСИЗ је донео одлуку у његову корист, потврдивши његово имовинско право.
11. Између 2004. и 2005. године, жалилац је захтевао од ДСИП-а да стави његову имовину под своју управу. Његов захтев је био прихваћен. Жалилац наводи да је његова имовина касније укључена у програм издавања, који је основан октобра 2006. године под управом КАИ, наследника обавеза ДСИП-а.
12. Жалилац тврди да је 18. септембра 2007. године затражио прекид управе ДСИП-а/КАИ јер му није исплаћена станарина. Потписао је формулар захтева, у чијим релевантним деловима пише следеће:

„Разумем да ће ме ДСИП контактирати и да ће ми понудити повраћај власништва одређеног датума у одређено време. Сматраће се да сам преузео

власништво над имовином у то време, без обзира на то да ли сам преузео кључеве имовине или не. Такође разумем да је ДСИП ослобођен сваке обавезе у вези са имовином, након тренутка повраћаја власништва. ДСИП неће извршити ново исељавање из имовине након тренутка повраћаја власништва нити ће узети имовину под своју управу.

13. Дана 1. октобра 2007. године, одобрен је захтев жалиоца за повраћај власништва и КАИ је доставио налог за исељење станару да напусти имовину у року од 90 дана, у складу са Уредбом УНМИК-а бр. 2000/60 од 31. октобра 2000. године о захтевима за повраћај стамбеног власништва и правилима поступка и доказивања Дирекције за стамбена и имовинска питања и Комисије за стамбене и имовинске захтеве.
14. Пошто станар није добровољно напустио имовину, КАИ је спровео исељење 23. маја 2008. године. Према наводима КАИ, тог датума, предмети станара су уклоњени из жалиочеве куће, браве су промењене, имовина је обезбеђена од поплава и пожара и запечаћена је.
15. Кључеви имовине преузети су од стране овлашћеног заступника жалиоца 4. јуна 2008. године, из канцеларије КАИ у Призрену. У том погледу, жалилац наводи да је његов заступник био доступан да преузме кључеве од дана који је најављен као дан исељења. Међутим, кључеви су му предати тек 14 дана након што је спроведено исељење.
16. Жалилац наводи да је његов заступник, када је посетио имовину 4. јуна 2008. године, видео да се у њу поново уселио претходни станар. Према наводима жалиоца, КАИ је запечатио само један од два улаза у кућу па је претходни станар успео да се поново усели у њу кроз незапечаћен улаз.
17. До данас, жалилац није у стању да поврати своју имовину. Жалилац такође тврди да није добијао станарину током читавог периода док је у његовој кући становала дотична особа.

III. ЖАЛБА

18. Жалилац се жали на то што релевантне власти нису извршиле одлуку КСИЗ-а од 1. октобра 2007. године, чиме је прекршено његово право на правично суђење загарантовано чланом 6 § 1 Европске конвенције о људским правима (ЕКЉП).
19. Жалилац се такође жали на то да га је пропуст да се спроведе одлука КСИЗ-а спречила да поврати своју кућу, чиме је нарушено његово право на мирно уживање имовине сходно члану 1 Протокола бр. 1 ЕКЉП.
20. Жалилац се, такође, жали на то да није добио никакву станарину у периоду док је у његовој кући становала дотична особа, што обухвата период када је његова имовина била под управом ДСИП-а/КАИ. Стога је нарушено његово право на имовину (члан 1 Протокола бр. 1 ЕКЉП).

IV. ПРАВО

A. Наводно кршење члана 6 § 1 ЕКЉП у вези са спровођењем одлуке КСИЗ-а

a. Аргументи страна

21. Жалилац наводи да су надлежни органи, поготово ДСИП/КАИ, пропустили да спроведу одлуку КСИЗ-а, чиме му је онемогућено да поврати своју имовину. Он се позива на кршење свог права на извршење одлуке, загарантовано чланом 6 § 1 ЕКЉП.
22. Жалилац наводи да је његов заступник захтевао да КАИ буде присутан током исељења како би потврдио да је оно ваљано спроведено и проверио стање куће. Међутим, његов захтев је одбијен. Такође, иако је исељење спроведено 23. маја 2008. године, кључеви стана су били доступни његовом заступнику тек 4. јуна 2008. године. У то време, овлашћени заступник је затражио да га службеници КАИ отпрате до жалиочеве куће како би проверили да ли је кућа испражњена. Међутим, КАИ је одбацио и овај захтев. Када је дошао у кућу, заступник жалиоца је открио да се у њу поново уселио претходни станар, који му је претио и захтевао од њега да одмах оде. Према наводима жалиоца, његова кућа има два различита улаза, али само један од њих је био запечаћен од стране КАИ, док је претходни станар искористио други да поново уђе у кућу. Жалилац закључује да је до поновног уселења дошло уз сагласност власти.
23. Жалилац тврди да је спровођење коначне и обавезујуће пресуде саставни део гаранција правичног суђења, јер само онда када је таква одлука спроведена права постају делотворна. Он стога тврди да пропуст да се спроведе одлука КСИЗ-а од 1. октобра 2007. године представља кршење члана 6 § 1 ЕКЉП.
24. У својим примедбама, СПГС тврди да не постоји кршење члана 6 § 1 ЕКЉП које би се могло приписати ДСИП-у/КАИ или УНМИК-у и да је горенаведена одлука КСИЗ-а спроведена у складу са поступком прописаним законом. СПГС наводи да је јасно утврђено применљивим законом, Уредбом УНМИК-а бр. 2000/60 и Уредбом УНМИК-а бр. 2006/50 од 16. октобра 2006. године о решавању захтева који се тичу приватне непокретне имовине, укључујући пољопривредну и пословну имовину, да ДСИП/КАИ има обавезу да спроведе само једно исељавање на захтев власника имовинског права. Након спровођења таквог исељавања, случај се сматра затвореним из перспективе ДСИП-а/КАИ.
25. СПГС тврди да поступак исељавања генерално подразумева пражњење имовине, њено обезбеђење од пожара и поплава, промену брала и печењење имовине. У овом случају, жалиочева имовина је испражњена и запечаћена 23. маја 2008. године сходно члану 16.5 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/50, у којој је наведено да „... након извршења налога за исељење, ако подносилац захтева није присутан да одмах преузме имовину, надлежни службеник запечаћује имовину и обавештава подносиоца захтева“. У том погледу, СПГС наглашава да је „потписивањем обрасца захтева за повраћај власништва 18. септембра 2007. године, жалилац

јасно изјавио да разуме да ће се сматрати да је повратио имовину без обзира на то да ли су он или његов овлашћени заступник добили кључеве имовине истог дана када је имовина преузета. Такође, он је био упознат и сагласио се са тим да ДСИП/КАИ више немају било какву обавезу у вези са имовином, укључујући додатно исељавање у случају поновног усељења“.

26. Што се тиче жалиочевих тврдњи да исељавање није правилно спроведено и да нису сви улази у имовину ефикасно запечаћени, СПГС тврди да жалилац није доставио никакав доказ којим би поткрепио те тврдње. Такође, СПГС тврди да је најважније то да је имовина била запечаћена „у складу са законом“ током исељавања, чиме је постала неприкосновена након тог времена у смислу уласка било које друге особе осим носиоца имовинског права. СПГС наводи да је ДСИП-а/КАИ по правилу обавештавао особе које су се жалиле на то да је њихова имовина након исељења поново усељена да треба да се обрате косовској полицији у вези са тим питањем, пошто ДСИП/КАИ није имао овлашћења да се и даље бави таквим предметом.
27. СПГС наводи да би, након исељења и законског запечаћивања имовине, свако незаконито усељавање у кућу представљало кривично дело којим треба да се позабаве органи за спровођење закона. Међутим, у овом случају, жалилац није доставио доказе да је предузео било какав корак ка пријављивању наводног нелегалног усељења у његову имовину косовској полицији.

б. Процена Комисије

28. Жалилац се жали на то да применљива одлука КСИЗ-а није спроведена зато што он није могао да преузме власништво над својом кућом. Он тврди да је његово право на правично суђење предвиђено чланом 6 § 1 ЕКЉП прекршено овим неуспелим извршењем.
29. Комисија подсећа да је КСИЗ, иако није био суд класичног типа, имао судску функцију и да се члан 6 односи на поступке пред КСИЗ-ом (видети нпр, случај *Вучковић*, мишљење Саветодавне комисије за људска права (ХРАП) бр. 03/07 од 13. марта 2010. године, § 34; случај *Ђорђевић*, одлука ХРАП бр. 03/09 од 12. августа 2011, § 26).
30. Комисија се позива на судску праксу Европског суда за људска права по питању спровођења судских одлука. Суд доследно сматра да члан 6 § 1 ЕКЉП свакоме обезбеђује право да о било каквим захтевима који се тичу његових или њених грађанских права и обавеза одлучује суд или трибунал. То право би било илузорно ако би правни систем државе дозволио да коначна, обавезујућа судска одлука остане неспроведена на штету једне стране. Према мишљењу Суда, било би незамисливо да члан 6 § 1 детаљно опише процедуралне гаранције које су пружене странци у спору – поступци који су праведни, јавни и брзи – а да се не заштити спровођење судске одлуке. Спровођење пресуде донете од стране било ког суда стога се сматра саставним делом „суђења“ у сврхе члана 6 ЕКЉП и чак и неразумно дуго одлагање спровођења обавезујуће одлуке може представљати кршење члана 6 (видети, између осталих пресуда, случај *Хорнсби против Грчке*, пресуда ЕСЉП од 19. марта 1997, *Извештаји о пресудама и одлукама*, 1997-II,

стр. 510, § 40; случај *Марини против Албаније*, бр. 3738/02, пресуда ЕСЉП од 18. децембра 2007, § 126; случај *Бурдов против Русије (бр. 2)*, бр. 33509/04, пресуда ЕСЉП од 15. јануара 2009, §§ 65-67; видети такође случај *Вулић*, мишљење ХРАП бр. 05/07 од 15. марта 2011, § 50).

31. У светлу горенаведене судске праксе Европског суда за људска права, Комисија ће размотрити наводе жалиоца из угла права на суд, посебно права на спровођење коначне и обавезујуће судске одлуке. Комисија сматра да је, у том погледу, питање да ли се одлука КСИЗ-а може сматрати правилно спроведеном исељењем извршеним од стране КАИ 23. маја 2008. године.
32. Комисија напомиње да је извршење одлука КСИЗ-а којима се налаже повраћај власништва регулисано Уредбом УНМИК-а бр. 2000/60 и Уредбом УНМИК-а бр. 2006/50. Релевантне одредбе закона гласе овако:

„Власник ... имовине која је под управом (ДСИП-а) може обавестити Дирекцију о својој намери да врати имовину у своје власништво. Након захтева власника ... Дирекција спроводи исељење, тражећи од тренутног станара да напусти имовину у року од 90 дана, а ако станар не напусти имовину добровољно, Дирекција издаје налог којим одобрава извршење налога за исељење ...“ (члан 12.7 Уредбе УНМИК-а бр. 2000/60).

„(ДСИП) може, према својој одлуци, одложити извршење налога за исељење најдуже шест месеци, чекајући на разрешење станарских потреба тренутног станара; (ДСИП) ће обавестити тренутног станара и подносиоца захтева о разлозима за одлагање“ (члан 13.2 Уредбе УНМИК-а бр. 2000/60).

„(ДСИП/КАИ) ће обавестити подносиоца захтева и било које лице које је усељено у имовину о заказаном дану исељења. Након спровођења налога за исељење, ако подносилац захтева није присутан да одмах преузме имовину, надлежни службеник запечаћује имовину и обавештава подносиоца захтева. Свако лице које, без законског оправдања, уђе у имовину тако што сломи печат, биће уклоњено из имовине од стране органа за спровођење закона“ (члан 13.6 Уредбе УНМИК-а бр. 2000/60 и члан 16.5 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/60).

33. Комисија напомиње да применљив закон не захтева да власник или његов овлашћени заступник буду присутни током исељења како би налог за исељење био ваљано спроведен нити да кључеви имовине буду предати власнику током исељења. У том погледу, Комисија такође напомиње да је жалилац, када је потписао формулар захтева за повраћај власништва, био обавештен о овим аспектима поступка и о томе да ће се сматрати да је повратио власништво над кућом након обавештења да је кућа запечаћена. Комисија такође напомиње да жалилац не негира да је дошло до тог обавештења.
34. Што се тиче тврдњи жалиоца да нису промењене све браве на имовини и да нису запечаћени сви улази, Комисија напомиње да жалилац није поднео никакве доказе у прилог тих тврдњи. Такође, Комисија дели мишљење СПГС-а да печећење имовине од стране ДСИП-а/КАИ, уколико је прописно учињено, треба

схватити у законском смислу и да је свака особа која уђе у запечаћену имовину подложна исељавању од стране органа за спровођење закона. У том погледу, Комисија напомиње да нема назнака у жалби или у накнадним поднесцима Комисији да је жалилац обавестио органе за спровођење закона о томе да је незаконито усељење извршено у његовој имовини.

35. Под тим околностима, Комисија сматра да је, исељењем 23. маја 2008. године, КАИ прописно спровео одлуку КСИЗ-а од 1. октобра 2007. године, којом се жалиоцу одобрава повраћај власништва над имовином. Иако са жаљењем примећује да жалилац није био у могућности да поврати своју имовину до данашњег дана, Комисија сматра да, након првог исељења, ова одговорност више не лежи на КАИ.
36. Према томе, није постојало кршење члана 6 § 1 ЕКЉП.
37. Комисија, међутим, примећује да ова чињенична ситуација није необична и напомиње да је систем установљен за повраћај власништва над имовином за лица расељена са Косова мукотрпан и пун несигурности.

Б. Наводно кршење члана 1 Протокола бр. 1 ЕКЉП у вези са спровођењем одлуке КСИЗ-а

38. Жалилац тврди да је, пошто није могао да поврати свој дом, такође прекршено његово право на поштовање имовине према члану 1 Протокола бр. 1 ЕКЉП.
39. Комисија напомиње да се наводно кршење члана 1 Протокола бр. 1 ЕКЉП ослања на жалиочеве аргументе у вези са наводним кршењем члана 6 § 1 ЕКЉП. Након што није пронашла кршење члана 6 § 1 ЕКЉП, Комисија такође налази да није дошло ни до кршења члана 1 Протокола бр. 1 ЕКЉП из горенаведених разлога (видети случај *Вучковић*, предмет ХРАП наведен у § 29 изнад, при § 60; случај *Анђелковић*, мишљење ХРАП бр. 11/07 од 17. децембра 2010, § 108; случај *Вулић*, предмет ХРАП наведен у § 30 изнад, при § 65).

В. Наводно кршење члана 1 Протокола бр. 1 ЕКЉП у вези са неплаћањем станарине

40. Жалилац се жали на то да му је прекршено право на имовину због неисплаћивања станарине за његову имовину, укључујући период када је имовина била под управом ДСИП-а/КАИ.
41. У својим примедбама, СПГС тврди да је жалиочева имовина могла бити укључена у програм издавања ДСИП-а/КАИ од октобра 2006. године, када је програм издавања почео да функционише. Такође, ни ДСИП ни КАИ нису гарантовали примања од имовине која је укључена у програм издавања, укључујући ситуације у којима станар који се можда сложио са плаћањем, није платио.
42. У вези са овим аспектом жалбе, Комисија је већ напоменула да КАИ не гарантује реализацију добити од имовине нити гарантује да ће пронаћи станара који жели

да станује у тој имовини и који ће плаћати станарину. Плаћање власнику може се извршити само ако станар плаћа станарину КАИ (видети случај *Трајковић*, бр. 35/08, одлука ХРАП од 17. априла 2009, § 20; случај *Соколи*, бр. 14/08, одлука ХРАП од 17. марта 2011, § 26).

43. Жалба и накнадно добијене информације не садрже ниједан доказ у прилог закључку да је нарушено жалиочево право на заштиту имовине услед пропуста КАИ да исплати било који износ станарине који следује жалиоцу (видети случај *Соколи*, предмет ХРАП наведен изнад у § 42, при § 27).
44. Комисија је стога мишљења да није дошло до кршења члана 1 Протокола бр. 1 ЕКЉП у погледу овог дела жалбе.

ИЗ ОВИХ РАЗЛОГА,

Комисија, једногласно,

- 1. НАЛАЗИ ДА НЕ ПОСТОЈИ КРШЕЊЕ ЧЛАНА 6 § 1 ЕВРОПСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ О ЉУДСКИМ ПРАВИМА;**
- 2. НАЛАЗИ ДА НИЈЕ ДОШЛО ДО КРШЕЊА ЧЛАНА 1 ПРОТОКОЛА БР. 1 ЕВРОПСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ О ЉУДСКИМ ПРАВИМА У ПОГЛЕДУ СПРОВОЂЕЊА ОДЛУКЕ КОМИСИЈЕ ЗА СТАМБЕНЕ И ИМОВИНСКЕ ЗАХТЕВЕ;**
- 3. НАЛАЗИ ДА НЕ ПОСТОЈИ КРШЕЊЕ ЧЛАНА 1 ПРОТОКОЛА БР. 1 ЕВРОПСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ О ЉУДСКИМ ПРАВИМА У ПОГЛЕДУ НЕИСПЛАЋИВАЊА СТАНАРИНЕ.**

Андреј АНТОНОВ
Извршни службеник

Пол ЛЕМЕНС
Председавајући